

Kulturdept.

Saksbeh:
Hilde Nygaard Ihle

Dir.tlf.:
32 27 81 08

Vår ref:
2013/499

Arkivkode:
C83

Vår dato:
21.08.2013

Høringssvar - NOU 2013:1 Det livssynsåpne samfunn

Hurum kommune takker for anledningen til å gi høringssvar på NOU 2013:1 – Det livssynsåpne samfunn. Utvalget lanserer begrepet «livssynsåpent» og «peker mot et samfunn der retten til å ha og praktisere en tro eller et livssyn, og på samme måte retten til å la være, skal kunne være en synlig og legitim del av samfunnet og livet.»

Hurum kommune ønsker å uttale seg om tre konkrete forhold som kan få praktisk konsekvens for kommunens tjenesteyting. Dette gjelder NOU'ens anbefalinger for:

1. Tilskuddsordning og medlemsregister
2. Gravferdsforvaltning
3. Livssynsåpne seremonirom

1. Tilskuddsordninger og medlemsregister

Kommunene gir i dag støtte til tros- og livssynssamfunn beregnet utfra budsjetterte midler til Den norske kirke. Summen skal beregnes utfra budsjetterte driftsutgifter og investeringsutgifter. Kapitalutgifter, som rente- og avdragsbetalinger, skal inngå.

Også kommunal tjenesteyting som etter avtale med det kirkelige fellesrådet erstatter bevilgninger, skal verdsettes og tas med i beregningsgrunnlaget. Det skal gjøres fratrukk for inntektsbeløp som refererer seg til de budsjetterte utgiftene, og utgifter som er felles for alle innbyggere i kommunen og som ikke er utgifter til egentlige kirkelige formål, herunder alminnelige kulturformål, til kirkegårder, krematorier, gravkapeller og sosial hjelpearbeid. Utvalget mener det er grunn til å være usikker på om kommunens utgifter til dette formålet faktisk tilsvarer det som de etter dagens lov bør være.

Utvalget hevder at kommunene har fått en mindre sentral plass i oppfølging av tilskuddet etter omleggingen med elektronisk registrering av medlemskap og avklaring av medlemsforhold gjennom Brønnøysundregisteret og fylkesmannsembetene. Det kan se ut som at kommunen i hovedsak er en utbetalingsentral, og ikke lenger har oppfølging av utbetalingsgrunnlaget. Dette medfører unødvendig mye administrasjon.

Utvalget anbefaler at tildelingene overføres til statlig nivå for å gi en mer forsvarlig og mindre tilfeldig håndtering av tilskuddsordningen. Utvalget tilrår en overføring (av dagens utgiftsnivå knyttet til tilskuddsordningen) fra kommunenes rammetilskudd til

staten i tråd med vanlige prosedyrer for slike funksjonsendringer mellom forvaltningsnivåene. Utvalget viser til KOSTRA-tall og kommunenes utgifter til ordningen i 2011, noe som gav et gjennomsnitt på drøyt 460 kroner per medlem av tros- og livssynsamfunnene. Samme år var tilskuddet i Hurum kommune i underkant av 304 kroner per medlem. Dersom overføring av funksjon baseres på KOSTRA-tall, og gjennomsnittlig utbetalt tilskudd fra kommunene legges til grunn for verdioverføringen, vil dette medføre en betydelig merutgift i forhold til faktisk budsjett/utbetaling for Hurum kommune. Utvalget foreslår at man gjennomgår kostratallene på noen utvalgte kommuner for å se om praksisen ved utbetaling er i tråd med lovteksten. En slik gjennomgang imøtekommes før man eventuelt bestemmer om KOSTRA-tall skal ligge til grunn for overføringsnivået eller om dette bør justeres.

Hurum kommune støtter utvalgets vurdering av at administrasjonen knyttet til utbetaling av tilskuddet er omfattende, selv om det er blitt mindre etter omleggingen. Hurum kommune, med sine nesten 9500 innbyggere, utbetalte i 2012 tilskudd til i alt 792 medlemmer fordelt på 65 trossamfunn. Hurum kommune støtter utvalget i at en overføring til statlig nivå kan gi en mer hensiktsmessig administrasjon for forvaltning av tilskuddet og støtter derfor forslaget.

2. **Gravferdsforvaltningen**

Gravferdslovgivningen gir i dag Kirkelig fellesråd forvaltningsansvaret for gravplassene, mens det økonomiske ansvaret ligger til kommunen. I dag kan forvaltningsansvaret overtas av kommunen etter avtale mellom fellesrådet og kommunen.

Tros- og livssynsmangfoldet i Norge er økende. Flere har på den bakgrunn tatt til orde for å overføre forvaltningsansvaret for gravplassene til kommunen.

Utvalget peker på to perspektiver de mener må vurderes mot hverandre i den forbindelse:

- «En kommunal overtakelse av gravferdsforvaltningen ville tydeliggjøre at det er et offentlig ansvar å sørge for en verdig gravplass og at en gravferd skjer i ordnede og faste former».
- «Det kan være at de aller fleste ønsker gravlegging i regi av Den norske kirke, det kan derfor vurderes som hensiktsmessig at den praktiske forvaltningen også ligger under Den norske Kirke».

Utvalget ser for seg og drøfter fire alternativer for fremtidig gravferdsforvaltning:

1. Videreføre dagens ordning (Kirkelig fellesråd ansvarlig, kommunen har økonomien)
2. Justeringer innenfor dagens ordning
3. Kommunalt ansvar med lokal avtalefrihet (speilvendt dagens ordning, samt åpne for andre aktører enn Kirkelig fellesråd)
4. Kommunalt ansvar med begrenset lokal avtalefrihet (kommunen selv må stå for myndighetsutøvelse og levere de publikumsrettede tjenestene – likevel med mulighet for å benytte seg av andres (også kirkelig fellesråds) tjenester ved opparbeiding og stell av graver)

Utvalget konkluderer med «samlet (å) tilrå at kommunene overtar forvaltningsansvaret for gravplassene. Gravplassene er for alle, og ansvaret for dem bør legges til kommunen som allerede i dag finansierer gravplassene», de vil også tilrå at «kommunen overtar ansvaret for gravferdsforvaltningen, og at det ikke gis mulighet for å overføre dette ansvaret til det kirkelige fellesrådet».

Hurum kommune vil først vektlegge at dagens ordning er praktisk og hensiktsmessig sett fra kommunens ståsted. Kirkelig fellesråd yter god service ovenfor brukerne, uavhengig av livssyn. Samtidig er kommunen åpen for at ansvaret for gravferdsforvaltningen kan legges til kommunen.

Det kan se ut som at ansvaret for den praktiske siden av gravferden, med tilrettelegging av graver og forvaltning av gravplassene i kommunen, er den som enklest lar seg overføre – enten ved faktisk å overføre funksjonen, eller ved at kommunene kjøper tjenester fra andre. Når det gjelder den forvaltningsmessige siden av gravferden, selve møtet med de pårørende, må kommunen utrede hvordan man kan forvalte dette på en verdig og hensiktsmessig måte. Det synes hensiktsmessig med en overgangsperiode slik at dette kan etableres på en god måte, før ansvaret eventuelt overdras.

3. Livsytåpne seremonirom

Utvalget løfter frem tros- og livssynssamfunns behov for seremonirom og fremhever betydningen av at disse oppleves som livssytåpne og verdige for brukerne. Utvalget støtter kirkeforlikets oppfordring til et forsterket kommunalt ansvar for etablering av egnede seremonirom og bygg, tilpasset lokale forhold og lokale behov.

Utvalget peker på at Kulturdepartementet har iverksatt en prøveordning med tilskudd til nybygg, ombygging, modernisering og utsmykking av livssytåpne seremonirom i 3 utvalgte fylker, for å få erfaring med hvordan slike seremonirom best kan utvikles.

Kirkeforliket tar sikte på en lovfesting (av ordningen med livssytåpne seremonirom) med en finansieringsordning. Utvalget stiller spørsmål ved om dette bør finansieres over kommunens frie midler, eller som søknadsbasert tilskuddsordning.

Hurum kommune har i samråd med Kirkelig fellestråd og tros- og livssynssamfunnene identifisert to lokaler som anses egnet som livssytåpne seremonirom. Det vil være behov for noe tilrettelegging, mtp. universell utforming og tilrettelegging for variert bruk av aktuell symbolikk. Hurum kommune ber departementet utarbeide en veileder/sammenstilling av gode eksempler, som bistand i arbeidet med å vurdere hvordan seremonirom bør fremstå. Hurum kommune mener det ville vært hensiktsmessig om det etableres en (evt. tidsbegrenset) søknadsbasert tilskuddsordning mtp. nybygg, ombygging, modernisering og utsmykking av livssytåpne seremonirom, slik at alle kommuner fikk mulighet til å utvikle dette innenfor en ønsket/hensiktsmessig standard. Dette bør gjennomføres før kommunens ansvar for slike lokaler evt. blir ytterligere forsterket.

Med hilsen

Anne-Berit Sørli
virksomhetsleder

Hilde Nygaard Ihle
saksbehandler